

**ПРО ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ІГРАШОК
В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
УКРАЇНИ**

Модернізація дошкільної освіти (ДО) в умовах високої інформатизації суспільства відбувається за умов використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів (ДНЗ). За цих умов відбуваються зміни в теорії і практиці ДО, що повинні бути відповідними сучасним технічним можливостям суспільства та сприяти гармонійному входженню дитини в інформаційний простір. Спостерігається підвищений інтерес до використання ІКТ в дошкільній освіті серед зарубіжних і вітчизняних науковців (Пейперт С. (Papert S.), Сірадж-Блетчфорд І. (Siraj-Blatchford I.), Сірадж-Блетчфорд Дж. (Siraj-Blatchford J.), Клементс Д. (Clements D.), Горвиць Ю., Новосьолова С., Петку Г., Комарова Т., Комарова І., Волкова Н., Лаврентьєва Г., Дорошенко З., Ківлюк О., Мардарова І., Дяченко С.). Основними напрямками досліджень і практики щодо застосування комп'ютерно-ігрових комплексів на основі персональних комп'ютерів (ПК) є розвиток логіко-математичних (Іванова С., Павлюк Т., Степанова Т., Сорока В., Халілова Ф.), творчих (Кириченко Н., Володіна-Панченко Н.) здібностей старших дошкільників. Останнім часом більш актуальним стає питання урізноманітнення категорій ІКТ, що застосовуються в дошкільному закладі. В контексті дошкільної освіти, спираючись на технологічну точку зору, науковці і практики все більше уваги звертають на застосування в навчально-виховному процесі ДНЗ електронних іграшок.

Аналіз зарубіжного досвіду застосування електронних іграшок в навчально-виховному процесі ДНЗ в різні періоди був здійснений Новосьоловою С. [8, 9-12] та дослідниками ЮНЕСКО під керівництвом Калаша І. [1]. В роботі з дошкільниками педагоги використовували наступні їх види:

- ✓ роботизовані іграшки (Японія, Чилі);
- ✓ радіоелектронні конструктори (Канада);
- ✓ електронні екзаменатори (Франція);
- ✓ керовані комп'ютером іграшки (США, Франція, Словаччина).

При визначенні різних видів електронних іграшок ми користувались класифікацією, запропонованою Новосьоловою С. [8, 8].

Позитивний досвід залучення дошкільників до ІКТ через використання електронних конструкторів (LEGO WeDo) мають педагоги Росії. Огляд сайтів навчальних закладів даної країни засвідчує залучення старших дошкільників до конструювання роботів з наступним їх програмуванням та керуванням через комп'ютер. Для прикладу, наведемо сайти центру розвитку дитини – дитячий садок «Звездочка» м. Озерськ (<http://lego/54-ozr.edusite.ru/p30aal.html>), школи №109 м. Трьохгорного «Школа – лего –сад» (www.sch109.trg.ru/p185aal.html), центр розвитку дитини – дитячий садок «Белоснежка» п.Пурпе (http://crrbelosnegka.ucoz.ru/index/lego_konstruir) та інші. Науковцям та практикам може стати в нагоді матеріал, представлений на сайті Всеросійського учбово-методичного центру освітньої робототехніки (<http://xn----8sbhby8arey.xn--p1ai/index/konsekty>). На думку Гершунського Б., цікавим є досвід педагогів Болгарії використання елементів комп'ютерного навчання в дошкільному закладі через створення куточків електронних іграшок [2, 196].

Певні кроки до застосування електронної іграшки в практиці роботи ДНЗ зроблені і в Україні. У листі МОН України від 18.07.2008 р. № 1/9-470 стосовно використання іграшок для дітей дошкільного віку в дошкільних навчальних закладах звернено увагу, що п'ятирічні діти цікавляться електронними, із запрограмованими діями іграшками. Нами були проаналізовані чинні програми з виховання та навчання дітей дошкільного віку («Українське дошкілля», «Дитина в дошкільні роки», «Дитина», «Соняшник», «Я у Світі» (нова редакція), «Впевнений старт»). Зазначимо, що 50% з них в різному обсязі розглядають застосування ІКТ в дошкільному закладі. Автори програм «Дитина в дошкільні роки» (наук. кер. Крутій К.) [4, 165] та «Я у Світі» (нова редакція) (наук. кер. Кононко О.) [7, 345-349] у варіативній частині передбачають формування комп'ютерної грамотності старших дошкільників через застосування комп'ютера та комп'ютерних ігор. Автори програми «Дитина» (наук. кер.: Огнев'юк О., Волинець К.) розглядають застосування КІК як засіб розвитку ігрової діяльності [3]. Щодо нашого дослідження, на місце електронної іграшки у формуванні комп'ютерної грамотності звертається увага у програмі «Я у Світі», як засобу, що має полегшити дитині сприймання та оволодіння електронною технікою. За наявності такого ігрового обладнання, як іграшковий ноутбук чи смартфон, та допомогою педагога дитина матиме змогу набути навичок правильних дій з клавіатурою, сенсорним екраном тощо [7, 348]. У посібнику «Розвивальне предметне середовище в дошкільних навчальних закладах», що є методичним забезпеченням до програми «Дитина», Лохвицька Л. передбачає наявність електронних ігор у розвивальному середовищі старших груп [6].

Певні дані щодо застосування електронної іграшки в практиці роботи ДНЗ нами були отримані в ході проведення пілотних досліджень з виявлення місця і ролі електронної іграшки в навчально-виховному процесі. Зазначимо, що в розвивальному середовищі більшості груп

ДНЗ наявні електронні іграшки різних видів, проте підбір їх відбувається стихійно, в залежності від вподобань та рівня компетентності педагога, часто це іграшки подаровані батьками. Разом з тим, 22% опитаних педагогів періодично застосовують електронні іграшки в роботі з дітьми.

Вихователями накопичений певний досвід застосування в навчально-виховному процесі електронних іграшок для навчання (електронні тренажери та екзаменатори) і роботизованих іграшок. Надання переваги цим видам електронних іграшок обумовлене по-перше, фінансовими можливостями, по-друге, подібністю до традиційних сюжетно-образних іграшок, дидактичних ігор з роздатковим матеріалом. У другому випадку вихователі перекладають на електронні іграшки, в першу чергу, функції контролю за правильністю виконання дій.

Електронні іграшки знайшли своє застосування в різних видах як організованої, так і самостійної діяльності дошкільників. Якщо на заняттях використовувалися обидва зазначені види іграшок, то для самостійної діяльності пропонувалися лише електронні іграшки для навчання. Педагоги використовують даний вид іграшок на різних етапах організованої діяльності: на початку заняття з метою формування мотиваційної готовності до подальшої навчальної діяльності, як дидактичний посібник та для контролю рівня засвоєння матеріалу. Переважна форма організації роботи – фронтальна та індивідуальна. Отримано позитивний досвід в мовленнєвому розвитку дошкільників (активізація мовлення, збагачення словникового запасу, формування мовленнєвого етикету) роботизовані іграшки з функцією запису і відтворення звуку можуть бути застосовані з метою формування звукової культури мовлення. Електронні іграшки для навчання, типу плакатів, ноутбуків використовувались педагогами з метою навчання елементів грамоти (ознайомлення дітей з деякими буквами) та логіко-математичного розвитку (закріплення знань про цифри, навичок нескладних обчислень, розв'язання арифметичних задач тощо). Педагоги зазначають, що електронні іграшки надовго привертають увагу дітей. Для них це привабливий вид діяльності, вони спілкуються, діляться досвідом. Разом з тим, педагоги відмічають, що при дуже частому використанні у дітей виникає звичка.

На основі аналізу отриманих даних можемо зробити наступні висновки:

1. В дошкільному закладі доцільно використовувати електронні іграшки в різних видах дитячої діяльності як засіб інтеграції ІКТ в дошкільну освіту.
2. Різноманітність асортименту електронних іграшок обумовлює характерні особливості і специфіку їх застосування в навчально-виховному процесі.
3. Використання даних іграшок сприяє активізації пізнавальної діяльності дошкільників.

4. Електронні іграшки мають потенціальні можливості в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел

1. Возможности информационных и коммуникационных технологий в дошкольном образовании: аналитический обзор / руководитель проекта Иван Калаш // М.: ИИТО ЮНЕСКО, 2011. – 176 стр.
2. Гершунский Б.Д. Компьютеризация в сфере образования: Проблемы и перспективы / Б.Д. Гершунский // Москва: Педагогика, 1987. – 264 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. // Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2011. – 188 с.
5. Лохвицька Л. Розвивальне предметне середовище в дошкільних навчальних закладах: навчально-методичний посібник / Любов Лохвицька. // К.: редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. – 80 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А.М., Артемова Л. В.[та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР – Україна», 2014. – 452 с.
7. Новоселова С.Л. Компьютерный мир дошкольника. / С.Л. Новоселова, Г.П. Петку // М.: Новая школа, 1997. – 128 с.